

H. Stolk

Mezendreef 2
B 2910 Essen Wildert
België

tel.: 31 06 53 23 16 68
BTW BE 0828.166.796
h.stolk@skynet.be
Triodos IBAN:
BE 03 5230 8039 4584
BIC : TRIOBEBB

Aan de leden van de NSVV
Horaplantsoen 18
6717 LT EDE
t.a.v. De expertgroep Lichthinder in het bijzonder

Ref.: M192306.nsv

Datum, 25.06.2019

Beste vriendinnen en vrienden,

Na een kort hartfalen van onze eerdere voorzitter Duco Schreuder in december 2000 trad ik in januari 2001 aan als zijn opvolger. Dit na 5 jaar lidmaatschap van de toenmalig zo nog geheten „Commissie Lichthinder“, die eind 1995 was opgericht. De grenswaarden voor sportveldverlichting waren in 1998 tot stand gekomen en de commissie wilde graag met mij, vanwege mijn deelname aan het vele voorliggende werk en mijn specifieke kennis van de lichthinder, de continuïteit waarborgen. Ik was best vereerd om als niet academicus de geleerde Dr. Ir te mogen opvolgen, maar mijn inzicht in de materie had mij al lang duidelijk gemaakt dat de wetenschap slechts één kant van de lichthinder problematiek had beschreven. Voor het oordeel over lichthinder is de beleving van de mens misschien wel van centralere betekenis. De wetenschap vond daar met haar “objectieve” instrumenten maar moeizaam toegang. De veel wijzere zintuigen van de mens waren voor mij het doorslaggevende en daarover beschikt ieder mens..

Met mijn sympathie voor een objectieve wetenschappelijke benadering kon ik die beide werelden lenig verbinden en daar kwam mijn werk in een vaak lichthinder veroorzakend vakgebied van sportveldverlichting, prima bij van pas. Het schadelijke nevenaspect van dat sportverlichtingsdoel moest ten faveure van de omgeving van de sportlocatie én van de beoefenaar zelf in goede banen worden geleid. Het mes sneed zo aan twee kanten en dat strookte zeer met de motivatie die in de NSVV voor het lichtvak bij vele leden ook op andere lichttechnische gebieden leefde en nog leeft..

Er kan geen licht zijn zonder schaduw. Waar licht is, is schaduw als genezende evenwichtskracht nodig. Op aarde is alleen een leven met de schaduwkrachten mogelijk. Deze schaduwkant geeft ons leven letterlijk kleur. De kleur waaruit wij onze eigen waarheid over de zin van ons bestaan voor onszelf en de mensheid zullen moeten destilleren. De continuering van mijn werk in de lichtwereld krijgt misschien daarom nog een bescheiden vervolg in de CIE TC 4-58, die zich wijdt aan de lichthinder door dynamiek en kleur in licht. Op die grenzen van licht en duister, van menselijk en wetenschappelijk weten wil ik, in het perspectief van mijn levenseinde, nog vorsen naar wat we hier daarmee maatschappelijk zouden moeten willen. In kleur gingen veel kunstenaars mij daarin voor, maar in kunstlicht zijn buiten het theater nog maar weinig stappen gezet en de techniek wemelt van aandachtvragende mogelijkheden.

Ik let graag op ritmen en wetmatigheden in het tijdsaspect van het leven. Zo zoek ik bijvoorbeeld naar een verband tussen het geweld waarmee de ontwikkeling van de LED zich heeft doorgezet en de gebeurtenissen die aan de Eerste Wereldoorlog 100 jaar geleden ten grondslag hebben gelegen. Houdt die op haar beurt weer verband met de Slag bij Waterloo nog eens 100 jaar dáárvoor? Alle drie zeer ingrijpende, de Europese politiek betreffende, aangelegenheden, waarvoor in België de sleutels werden omgedraaid. Wanneer wordt zo'n verband aannemelijk zonder intuïtie? Het gaat dan om het gewaar worden van

krachten achter de fenomenen waarvan wij in het zintuiglijke slechts de gevolgen en werkingen waarnemen. Onze zintuiglijke instrumentatie moet zich bij velen voor het onderkennen van dergelijke verbanden nog uitbreiden om niet in geloven of een ordinair „ik vind“ te belanden.

Soms is een verband zo opmerkelijk dat het de mogelijkheid biedt om algemeen aanvaard te worden. Ik leg als illustratie daarvoor een product voor jullie dat ik de afgelopen week van een lichtwezen ontving: van mijn nieuwe bijenvolk „BlijBij“.

Het volk is vorige week maandag ontstaan uit een natuurlijke zwerm van het biologisch, dynamische fruitteeltbedrijf „De Ring“ in Oud Sabbinge in Zeeland. Het is maandagavond geschept door de daar aanwezige vrouwelijk imker in een schepkorf, die ik haar ter beschikking had gesteld. Dinsdagavond heb ik die opgehaald en in mijn koele kelder geplaatst. Woensdagavond heb ik ze vlak voor het donker in mijn hangkorf gedaan. Een avontuur dat vlekkeloos verliep, maar waarover ik hier niet kan uitwiden. Toen kwam uit die lege schepkorf 48 uur werk door de bijen aan het licht.

En wat is dat voor een prachtig, maagdelijk witte constructie! Ik sta natuurlijk bekend als iemand die graag zijn enthousiasme voor iets toont, maar ik kan ondanks meer dan tien jaar imkeren mijn vervoering over

zo'n constructie-wonder niet onderdrukken. Over van richting kantelende hexagrammen die ruggelings op elkaar aansluiten. Over twee kantelhoeken in de

diepte van de raatcellen waarvan de wiskunde in de negentiende eeuw met veel wetenschappelijk denken bewees dat het de meest efficiënte hoeken zijn, op boogminuten nauwkeurig, om de sterkst mogelijke constructie te vormen met het minste materiaal. En dan dat minste... de situatie van de was weegt bijna niets! En wie kunnen dat zo maken? Insecten die zich geheel door het licht laten leiden. Over het verdere verloop wil ik hier niets anders kwijt dan dat het volk de afgelopen week de nieuwe plek in de hangkorf heeft aangenomen en dat het voorspoedig vliegt en groeit zoals op bijgaande afbeelding (met lichtvlekjes van bijen in het zonlicht) wordt getoond.

Een andere gewaarwording in tijd is, dat we vandaag vrij precies een maanknoop na het moeten aftreden van Duco Schreuder zijn aangekomen. Voor wie er niet mee vertrouwd is: een maanknoop is de plaats die de maan precies weer opnieuw in de kosmos inneemt na 18 jaar, 7 maanden en 9 dagen. Daar, op dat bijzondere tijdsmoment, is mijn aftreden als voorzitter en het aantreden van Ellen aangekomen. Je kunt er niet op letten, je kunt een verband ontkennen, je kunt er van alles mee, maar het feit valt niet te ontkennen. Voor wie toegang zoekt tot zo'n feit kan aan het daglicht treden dat maanknopen vaak met nieuwe geboortemomenten in biografieën gepaard gaan. En zoiets speelt zich in ons organisme kennelijk ook af. Is dat opmerkelijk? Ja en nee. Ja, omdat als je er niet op let, je het niet ziet. Nee, als je begrijpt dat wij met de hinder van licht bezig zijn, wat zich in de nacht en de duisternis afspeelt en dat de maan het ritmische lichtwezen van de nacht is, zoals de zon dat is van de dag. En nu ben ik niet in vervoering, maar met ontzag vervuld. Kan het echt waar zijn dat ons werk voor de beperking van hinder van kunstlicht, is opgemerkt in de lichtwereld van de

natuur? Krijgen we ongevraagd een antwoord wat we alleen maar kunnen vinden als we heel goed opletten om ons heen? Ik laat de antwoorden even liggen en schakel terug naar ons werk in de expertgroep en mijn lieve licht vriendjes de bijen.

In ons werk voor lichthinder ontmoeten we ook elkaar. Daar spelen zich hele spannende tegenstellingen in meningen en opvattingen af. Maar bij ons, in de vroegere commissie en huidige expertgroep, is al die jaren iets heel fantastisch gelukt ondanks al die meningen en tegenstellingen. We hebben al die jaren gezamenlijke besluiten in consensus genomen. Ik vind dat bijna net zo mooi als het werk van mijn nieuwe volk aan de raat die ik jullie liet zien. Dat hebben WIJ met elkaar in al die jaren in al die verschillende samenstellingen van ons gemeenschappelijk organisme gedaan en vorm gegeven. En daar ben ik weer in vervoering EN ontzag voor allen die met mij hieraan hebben samengewerkt. Wat drukt zich daarin binnen de NSVV uit? Een sociaal oer fenomeen. Een idee dat de onderlinge verhoudingen tussen mensen wil regelen binnen hun menselijke vrijheid. Onvrij gebeurt dat regelen in de natuur via instincten en het driftleven, maar tussen mensen is dat een geheel nieuwe oefening van ongekende omvang en met onbeschrijflijk vele mislukkingen. Het sociale oer fenomeen heeft zich eerst in wetten en regels getoond. Een van de eersten zijn in steen gehouwen en zijn bekend geworden als de Tien Geboden, maar er volgden massa's bijbel- en koranteksten, encyclieken, wetten en regels. En van die regels zijn wij met onze Richtlijn Lichthinder ook daders. Die ontstond in het spanningsveld van egoïsme en altruïsme. Niemand kreeg geld voor zijn bijdrage aan de richtlijn ook al betaalden daar soms achterliggende bedrijven voor en misschien voelde iemand zich soms door het maken van regels voor en over anderen wat gestreeld in zijn ego en zijn maatschappelijke positie.

Op een hoger plan van het sociale oer fenomeen kunnen bij mensen egoïsme en altruïsme worden tot a-sociaal en anti-sociaal. Dan speelt zich het sociale af tussen wat ik nodig heb als mens (bijvoorbeeld zuurstof, die dan niemand anders meer ter beschikking staat) en een bescherming die ik als kwetsbaar schepsel jegens anderen nodig heb (bijvoorbeeld een leger of een beschermend eigendom). Het sociale oer fenomeen komt in deze verhoging tot het verhouden tussen menselijk noodzakelijke waarden en een bescherming die elke mens nodig heeft. Nu zou ik bij mijn bijen nooit over egoïteit durven spreken. Zij halen zeker wel stuifmeel en nectar uit de natuur voor hun leven, dat op dit punt overeen lijkt te komen met het levensniveau van a-socialiteit. En zij verdedigen zich door hun angelsteek en afdichting van hun behuizing met propolis tegen vijanden in overeenstemming met de anti-sociale kant van het sociale oer fenomeen. Dat is voor dieren al heel opmerkelijk, maar wat doen zij ons nog meer voor? Bij het halen van stuifmeel en nectar, bevruchten ze en bij het steken en maken van propolis, genezen ze. Daarmee tillen zij het sociale oer fenomeen in een nog hogere sfeer. Toen ik dit j.l. april voor het eerst benoemde op een seminaar in Duitsland en de dag daarna thuiskwam en mijn vrouw dit vertelde werd ik op een onbeschrijflijke wijze verwelkomd door één van mijn bijenvolken. Toen ik even 5 minuten tijd had om naar hen te kijken stroomden zij massaal uit de korf en deden alsof ze gingen zwermen en keerden na 5 minuten weer terug en gingen toen in een grote baard buiten op de korf zitten. Het voelde als een kwispelstaartende hond die zijn baasje blij verwelkomt. Ik had nog nooit zoiets meegemaakt en het herhaalde zich later nog een keer bij een bijenvriend van mij. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat ik in de verwoording van dit hogere aspect van de idee van het sociale oer fenomeen beluisterd ben door mijn bijen. Sommige imkers bevestigen dat zoiets mogelijk is. Het sterven van bijenvolken na hun imker is een min of meer algemeen bekend fenomeen van de verbinding die tussen imker en bijenvolk kan bestaan. Maar ik stond en sta hierover toch paf.

En dan nu terug naar onze maanknoop. We hebben in het sociale een geweldige prestatie geleverd met elkaar als dat in overeenstemming gebeurt met een kosmisch ritme, dan hoor ik bij de mensen die daar met ontzag over durven te praten. Ik schaam mij niet voor onwetenschappelijkheid van zo'n verband, maar ik verblijd mij dat ons werk kennelijk elders is beluisterd. In die dankbaarheid neem ik afscheid van mijn rol. Nog niet van de NSVV. Maar mijn ouder worden vraagt om deze stap. Ik dank met grote dankbaarheid in alle huidige leden van de expertgroep lichthinder ook alle vorige deelnemers aan ons werk, Duco Schreuder in het bijzonder en de vele altruïstische, respectabele en wijze mensen binnen de NSVV, die mij in staat stelden in richtlijnen te kunnen, wat ik mocht doen. En ik dank er verder voor het anti-sociale vruchtbaar te hebben mogen helpen vormgeven, omkerend wat het lichtwezen bij uitstek, de bij, in het a-sociale bij de planten, mij voordoet.

Ik dank jullie allen meer dan hartelijk voor dit prachtig stuk werk op mijn levensweg.